

नगर कार्यपालिकाको मिति २०७६।०३।१० गतेको ५४ बैठकका निर्णय प्रतिलिपि

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ६७ बमोजिम यस नगरपालिकाका उप प्रमुख श्री ज्ञानु शाहको संयोजकत्वमा गठित बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिले तयार गरी यस कार्यपालिका समक्ष पेश गर्नुभएको आ.व. २०७६/७७ को नीति तथा कार्यक्रम एवं बजेट पारित गरी पाँचौ नगर सभा समक्ष प्रस्तुत गर्ने निर्णय गरियो ।

सुन्दरबजार नगरपालिका

लमजुङ

आ.व. २०७६/७७ को नीति तथा कार्यक्रम

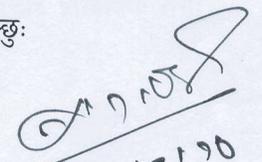
१० आषाढ २०७६

नेपाली जनताको लामो संघर्ष र बलिदानीबाट उपलब्धीको रूपमा जारी भएको नेपालको संविधानको धारा २१४ को स्थानीय तहको कार्यकारिणी अधिकार तथा धारा २३० को नगरपालिकाको राजस्व र व्ययको अनुमान सम्बन्धी व्यवस्था एवं स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ बमोजिम आगामी आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को बजेट तथा कार्यक्रमलाई समेत दिशानिर्देश गर्न सुन्दरबजार नगरपालिका, स्थानीय सरकारको आ.व. ०७६/०७७ को नीति तथा कार्यक्रम यस सम्मानित पाँचौ नगरसभा समक्ष पेश गर्न पाउँदा गौरवान्वित महशुस गर्दछु । यस महत्वपूर्ण अवसरमा मूलुक र जनताको हितका निमित्त जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहीदहरु प्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । मुलुकको समृद्धिको अभियानमा महत्वपूर्ण योगदान गर्दै आउनुहुने महान नेपाली नागरिकहरु, राजनैतिक दलका नेतृत्व गणहरु एवं सुभेच्छुक समुदाय प्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्न चाहन्छु ।

स्थानीय तह, प्रदेश सरकार र संघीय सरकारमा जननिर्वाचित जनप्रतिनिधिहरुले जिम्मेवारी सम्हालेको २ वर्ष व्यतित भै सकेको अवस्थामा स्थानीय सरकार, प्रदेश र संघ विचको अन्तरसम्बन्ध, अधिकारको बाँडफाट र संविधानको अनुसूचिमा उल्लेखित एकल तथा साझा अधिकार सूचिका बारेमा तीनै तहका सरकारहरु स्पष्ट भै आ-आफ्नो अधिकार सूचि भित्रका विषयवस्तुहरुलाई उच्च प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गर्न पारस्परिक सहयोगमा अभिवृद्धि गर्दै, निर्भीकताका साथ नगर वासीहरुको आवश्यकता र चाहना पूरा गर्न स्थानीय श्रोत साधनको उपयोग तथा परिचालनार्थ मानवीय तथा वित्तीय संसाधनको विकास र परिचालन अनिवार्य विषय हो भन्ने लाग्दछ । हामी हाम्रो नगरपालिका भित्र रहेका सम्भावनाहरुको खोजी र पहिचान गरी नगरको आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक र भौतिक रुपान्तरण गर्न तत्, तत् विषयका उपक्षेत्रहरुमा नगरपालिकासँग रहेको सीमित स्रोत साधनको परिचालन गर्न चाहन्छौ, जसबाट नागरिकहरुले अधिकतम उपयोगिता प्राप्त गर्न सक्नुन । पूर्वाधार विकास क्षेत्र, आर्थिक विकास क्षेत्र, सामाजिक विकास क्षेत्र, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन, सुशासन तथा संस्थागत विकास र वित्तीय व्यवस्थापन र सुशासन क्षेत्र नै लगानीका महत्वपूर्ण क्षेत्रहरु हुन जसबाट विकास र सम्वृद्धिका ढोकाहरु खोल्न सकिन्छ । स्थानीय सरकारको निर्वाचन प्रश्नात निर्वाचित यस नगरपालिका प्रमुखको हैसियतमा रही तेस्रो पटक यो नीति तथा कार्यक्रम पेश गर्दैछु ।

चालु आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को लागि तेस्रो नगर सभाबाट स्वीकृत नीति, योजना र बजेट कार्यान्वयनको अन्तिम चरणमा पुग्दै गर्दा हाम्रो अधिकार क्षेत्र बारेमा बुझाई र अस्पष्टताहरु, कानुन निर्माणको कठिनाई, विज्ञ एवं प्राविधिक दक्ष जनशक्ति कर्मचारीको अभाव, लगानी प्राथमिकीकरण क्षेत्रको पहिचान गर्न कठिनाई साथै लगानी गरिएका योजनाहरुको सफल कार्यान्वयनमा देखिएका समस्याहरुका बाबजुद यस नगरपालिकाले सम्पादन गरेका कामहरुले हामीलाई थप ज्ञान, सीप र अनुभव हासिल गर्ने अवसर प्रदान गरेको छ । चालु आ.व. का लागी पारित नीति, योजना र बजेटको कार्यान्वयनको अनुभव र सिकाईबाट यस नगरको सन्तुलित र दिगो योजनाबद्ध विकासका लागी मार्ग प्रसस्त गरेको व्यहोरा सम्मानित सभा समक्ष अनुरोध गर्दछु ।

अब म चालु आ.व. को हालसम्म सम्पन्न भएका योजना र तिनका उपलब्धीहरु बारेमा संक्षेपमा उल्लेख गर्न चाहन्छु:

२०७६/१०

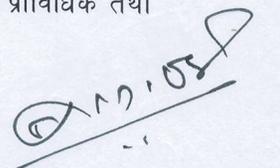
- चालु आर्थिक वर्षका लागि विनियोजित बजेटबाट पूर्वाधार विकास, आर्थिक विकास, सामाजिक सुधार, पर्यटन प्रबर्धन, पूननिर्माण तथा सुशासन जस्ता क्षेत्रमा केही उल्लेखनिय प्रगती हासिल भएका छन्।
- विषयगत क्षेत्र अन्तरगत चालु आर्थिक वर्षमा पशु सेवा क्षेत्रमा १९ वटा प्रमुख कार्यक्रम सम्पन्न भइसकेका छन् । त्यसैगरी कृषि तर्फ २२ वटा मुख्य कार्यक्रम कार्यान्वयन भइरहेका छन् । त्यसका अतिरिक्त महिला तथा बालबालिका तर्फ २१ वटा कार्यक्रमको कार्यान्वयन सम्पन्न भइसकेको छ भने ८ वटा कार्यक्रम सम्पन्न उन्मुख छन् । स्वास्थ्य तर्फ ३१ वटा कार्यक्रम सम्पन्न भइसकेका छन् ।
- नगरपालिकाबाट कार्यान्वयन गरिएका आयोजना मध्ये हालसम्मको अवधीमा १३९ वटा आयोजना सम्पन्न भइसकेका छन् भने वडाबाट कार्यान्वयन गरिएका अधिकांश आयोजना सम्पन्न भइसकेका छन् ।

अव म आगामी आर्थिक वर्ष २०७६।७७ मा यस नगरपालिकाबाट कार्यान्वयन गरिने नीति तथा कार्यक्रमको बारेमा उल्लेख गर्न चाहन्छु ।

क) आर्थिक विकास क्षेत्र

१. कृषि:

- यस नगरपालिका क्षेत्रमा उपलब्ध कृषि क्षेत्रको दिगो विकासका लागि १ वर्ष भित्र विज्ञ सहितको एक समिति गठन गरी भू उपयोग नीति निर्माण गर्ने, कृषि संग सम्बन्धित महिला, युवा, कृषक, प्राविधिक समेतको संलग्नता र उपलब्ध सबै स्रोत साधनको उपयोग गरी आगामी ५ वर्ष भित्र खाद्यान्नमा आत्मनिर्भर नगरपालिका बनाउने नीति लिईनेछ ।
- कृषकहरुको सर्वपक्षीय हितको लागि कृषि बिमालाई प्रोत्साहन गर्दै उत्पादित उपभोग्य वस्तुहरुको विक्रि वितरणको लागि कृषि बजारको व्यवस्थापन गर्ने नीति लिईनेछ ।
- कृषिबालीको प्रकृतिको आधारमा कृषियोग्य जमिनको पहिचान गरी नगरपालिका क्षेत्रभित्रका प्रत्येक वडामा कम्तिमा एक कृषि पकेट क्षेत्रको विकास गरिनेछ ।
- सुन्दरबजार नगरपालिका क्षेत्रभित्र आर्थिक हिसावले पिछडिएका व्यक्ति वा समुदायको आर्थिक उपार्जनका लागि व्यवसायमुखी मौसमी तथा वेमौसमी तरकारी तथा फलफूल खेती गर्न कम्तीमा एक घर एक टनेलको नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- यस नगरपालिकामा एक नगरस्तरीय विभिन्न जाति तथा प्रजातिका फूल तथा फलफूल नर्सरी संचालन गर्ने नीति लिईनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्र भित्र एक चिस्यान केन्द्र निर्माणका लागि आवश्यक स्थानको पहिचान गरी निर्माण कार्यलाई अगाडि वढाईनेछ ।
- यस नगरपालिकाक्षेत्र भित्रको उपल्लो भागमा ठाउँ र हावापानी अनुसार फलफूल खेति गर्न कृषकहरुलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- सहकारी/सामुहिक तथा निजी व्यवसायीक फर्म दर्ता गरी गरिने खेति प्रणालीलाई प्रोत्साहन गर्दै नगर क्षेत्रभित्रबाट उत्पादन हुने व्यवसायिक कृषि उपजहरुलाई आफ्नो क्षेत्रभित्रका उपभोक्तालाई उपभोग गर्न प्रोत्साहन गर्दै कृषि हाटबजार संचालन गर्ने नीति लिईनेछ ।
- आर्थिक रुपमा विपन्न लक्षित वर्ग र व्यवसायिक खेती गर्ने किसानहरुलाई आवश्यकताअनुसार प्राविधिक तथा अन्य सहयोग उपलब्ध गराईनेछ ।

- कृषकहरुलाई जैविक तथा प्राङ्गारीक मल प्रयोगमा जोड दिईनेछ ।
- नगरस्तरीय कृषि मेला प्रदर्शनी गरी उत्कृष्ट किसानलाई पुरस्कृत गरिनेछ ।
- उत्पादनको आधारमा किसानहरुलाई नगरपालिकाबाट उचित प्रोत्साहन दिइनेछ ।

२. पशु विकास

- उत्पादन बृद्धि गर्न नशल सुधार कार्यक्रमलाई जोड दिईनेछ ।
- पशुपक्षीहरुको स्वास्थ्य परीक्षण गरी आवश्यक भ्याक्सीन तथा औषधिहरुको प्रवन्ध मिलाईनेछ ।
- पशु तथा पक्षीजन्य उत्पादनको आधारमा उचित बजार व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- नगरक्षेत्रभित्रका पशुपालक कृषकहरुलाई पशु विमा गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- नगरस्तरीय पशु मेला प्रदर्शनीको आयोजना गरी उत्कृष्ट किसानलाई पुरस्कृत गरिनेछ ।
- पशुपालन व्यवसायलाई उत्साहीत गर्दै यस नगरपालिकालाई दुध, मासु र अण्डामा आत्मनिर्भर बनाउदै लगिनेछ ।
- उपभोक्ताहरुको स्वास्थ्य लाई मध्येनजर गर्दै उपयुक्त स्थानमा आधुनिक वधसाला निर्माण गरिनेछ ।
- व्यवसायिक पशुपालक किसानहरुलाई उत्पादनको आधारमा प्रोत्साहन दिइनेछ ।

३. उद्योग तथा वाणिज्य :

- यस नगरपालिकाको वडा नं २ परेवाडाँडा र अन्य सम्भाव्य क्षेत्रको पहिचान गरी उद्योगहरुको प्रवर्द्धन गर्ने र सो का लागि आवश्यक पूर्वाधारहरुको विकास गर्दै जाने नीति लिईनेछ । साथै कृषिमा आधारित घरेलु तथा साना उद्योगहरुलाई विशेष प्राथमिकता दिई कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- बजारको एकाधिकार र कृत्रिम अभावको स्थिति रहन नदिन र गुणस्तरहीन एवं म्याद नाघेका अखाद्य वस्तुहरुको विक्रि वितरणलाई रोक्न नापतौल तथा मूल्य मापनका लागी एक नगरस्तरीय अनुगमन समिति गठन गरी व्यवस्थित गर्न प्रभावकारी कदम चालिनेछ ।
- प्रदेश सरकारले यस नगरपालिका भित्र उद्योग ग्राम स्थापना गर्ने कार्यक्रमको लागी प्रारम्भीक अध्ययन गरेको परिप्रेक्षमा आवश्यक जमिन उपलब्ध गराउनको निमित्त पहल गरिनेछ ।

४. पर्यटन :

- यस नगरपालिका भित्र रहेका गहते, मुलकोट, बजारकोट, तार्कुकोट, चण्डिकोट, तुर्लुङकोट, कुन्छा गढीकालिका, सिन्दुरे ढुङ्गा, खजे दुरा पार्क, हाडेटार मनकामना मन्दिर, परेवाडाँडा देवीस्थान, लाङ्दीदेवी मन्दिर, कुन्छा भागिरथी मन्दिर, अकला मन्दिर, ढुङ्गे कोल कालिका मन्दिर, वरेटार शिवालय मन्दिर, अन्नपूर्ण टोल अन्नपूर्ण मन्दिर, भैरवदेवी टोल भैरव मन्दिर, ठाँटीचौर नारायणथान मन्दिर, तुर्लुङकोट मौलाकालीका, गहतेकालिका, भयरी गढी, पाउँदी शिवालय मन्दिर, शक्तिदेवी मन्दिर, सुत्केरीले गाडेको ढुङ्गाक्षेत्र, दुराडाँडा हलाकर्षण स्थल, पाणिनी गुरुकुल आश्रम, बौद्ध गुम्वा, चर्च, मस्जिद, विभिन्न जातजातिहरुको अन्तेष्टी स्थल लगाएतका ऐतिहासिक एवं पर्यटकीय स्थलहरुको संरक्षण र संवर्द्धन गर्दै अगाडि बढ्ने नीति लिईनेछ ।
- पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि नगरपालिका क्षेत्रभित्रका सबै वडाहरुको सम्भाव्यता अध्ययन गरी संभावित वस्तीहरुमा घरवास (होमस्टे) संचालनको कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न पहल गरिनेछ ।

(Signature)

५. सहकारी :

- यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र स्थापना भई संचालनमा रहेका र आगामी दिनमा स्थापना भई संचालन हुने सहकारीहरूलाई प्रवर्द्धन गर्दै लगिनेछ ।
- एक वडा एक कृषि सहकारी स्थापना गर्ने कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- सहकारीहरूलाई उत्पादनशील क्षेत्रमा लगानी गर्न प्रेरित गरिनेछ ।

६. वित्तीय:

- यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र संचालित बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाहरूको संचालन र समन्वयलाई व्यवस्थित गर्दै उत्पादनमूलक क्षेत्रमा लगानी अभिवृद्धि गर्न प्रोत्साहित गरिने नीति लिईनेछ ।
- व्यक्ति तथा संघ संस्थाहरूमा रहेको तरल सम्पतिको अनुत्पादक क्षेत्रमा हुने लगानीलाई निरुत्साहित गरी उत्पादनसिल क्षेत्रमा लगानी गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।

ख) सामाजिक विकास क्षेत्र :

१. शिक्षा :

- राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय आवश्यकतालाई मध्यनजर गरी नगरपालिका क्षेत्रमा रहने जनशक्तिको सीप विकास र क्षमता अभिवृद्धिको लागि सञ्चालन हुने प्राविधिक लगायतको शैक्षिक कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाईनेछ ।
- त्रिभुवन विश्वविद्यालयको कृषि तथा पशु विज्ञान अध्ययन संस्थान अन्तर्गतको यस गण्डकी प्रदेश भित्रकै आंगिक क्याम्पसको रूपमा यस नगरपालिकाको वडा नं ७ मा संचालनमा रहेको एकमात्र लमजुङ कृषि क्याम्पसमा स्नातक तह भेटेरीनरी र कृषि विषयमा स्नातकोत्तर तह समेतको अध्ययन अध्यापन गर्ने गराउने व्यवस्थाको लागि सम्वन्धित निकायमा आवश्यक पहल गरिनेछ । मध्य पहाडि क्षेत्रको कृषि तथा पशु विज्ञान विश्वविद्यालयको निर्माणको लागि आवश्यक पूर्वाधारहरू निर्माण गर्दै जाने नीति लिइनेछ ।
- लमजुङ कृषि क्याम्पसमा रहेको प्राविधिक जनशक्तिको विज्ञतालाई कृषि विकासका कार्यक्रमहरूमा उपयोग गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्र भित्रका सामुदायिक विद्यालय, सामुदायिक एवं आंगिक क्याम्पसहरूमा प्राविधिक, सीपयुक्त र उत्पादनमूलक शिक्षा प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिईनेछ ।
- यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र सञ्चालन भैरहेका माध्यमिक विद्यालयहरू मा अध्यापन गराइने प्राविधिक विषयहरूमा दोहोरोपन नहुने गरी सञ्चालन गर्ने नीति लिईनेछ ।
- हाल सामुदायिक र निजी विद्यालयहरूबाट प्रदान गरिदै आएको शिक्षाको गुणस्तरमा अन्तर देखिएकोले कायम राख्न आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
- आधारभूत तहको शिक्षालाई गुणस्तरीय एवं प्रभावकारी बनाउन विद्यालयको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई सुदृढ बनाउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेका सामुदायिक विद्यालयहरूमा विद्यार्थी तथा शिक्षकको अनुपात मिलाउन आवश्यक मापदण्ड बनाई क्रमशः व्यवस्थित बनाउने नीति लिईनेछ ।

०१०१०५४
नारायण पाण्डेय
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

- विद्यालयको शैक्षिक उपलब्धीको आधारमा उच्च शैक्षिक उपलब्धी हासिल गर्ने विद्यालयहरूलाई पुरस्कृत गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रभित्र निरन्तर शिक्षा कार्यक्रमलाई अगाडि बढाईनेछ ।
- विद्यालय शिक्षामा सुचना तथा संचार प्रविधि प्रयोगमा जोड दिईनेछ ।
- विद्यालय अनुगमन र नियमनलाई बनाई प्रभावकारी बनाईनेछ ।
- नगरभित्र स्थापित भै सञ्चालनमा रहेको सामुदायीक सिकाई केन्द्र र पुस्तकालयहरूलाई व्यवस्थित बनाईनेछ ।
- शैक्षिक संस्थाहरूको व्यवस्थापकीय सुधारमा विशेष जोड दिईनेछ । साथै शैक्षिक गतिविधिमा सरोकारवालाहरूको अर्थपूर्ण सहभागितालाई सुनिश्चित गरिनेछ ।
- विद्यालय तहदेखिनै योजनामा आधारित शैक्षिक कार्यक्रम संचालन पद्धतिलाई व्यवस्थित गर्न तालीम तथा अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- शैक्षिक संस्था संचालन प्रणालीलाई थप पारदर्शी बनाईनेछ ।
- विद्यालयमा हुने गतिविधिको तथ्यपरक जानकारी लिई आईपरेका समस्या यथासक्य छिटो समाधान गर्न संयुक्त अनुगमन गर्ने पद्धतिको सुरुवात गरिनेछ ।

२. स्वास्थ्य:

- यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालित सुन्दरबजार अस्पताल, नमुना सामुदायीक अस्पताल, चन्द्रेश्वर प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, आयुर्वेद औषधालय, सामुदायिक तथा निजी अस्पताल लगायत सबै स्वास्थ्य केन्द्र र स्वास्थ्य चौकीहरूको स्तरोन्नतीमा जोड दिदै सबै नागरीकहरूलाई गुणस्तरीय र सर्वसुलभ स्वास्थ्य सेवा प्रवाहका लागि जोड दिने नीति लिईनेछ ।
- अस्पताल र स्वास्थ्य चौकीहरूको व्यवस्थित सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने जग्गा, संरचना र उपकरणहरूको उचित प्रवन्धका लागि आवश्यक पहल गर्ने नीति लिईनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रलाई समेट्ने गरी आपतकालिन स्वास्थ्य सुरक्षा कोषको स्थापना गरी वार्षिक निश्चित रकम विनियोजन गरी उक्त कोषबाट विपन्न व्यक्तिहरूलाई स्वास्थ्य उपचारको कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
- दुई वर्षभन्दा मुनिका बालबालिका, गर्भवति, सुत्केरी र स्तनपान गराईरहेका आमाहरूको पोषण सुधारका लागि वडा वडामा निश्चित बजेट विनियोजन गरी विपन्नता र कमजोर आर्थिक अवस्थाको आधारमा प्रोत्साहन भत्ता दिने व्यवस्था मिलाईनेछ । उक्त प्रोत्साहन स्वरुप दिईने रकम घर वस्ती र घरपरिवारको अवस्था हेरी नगद वा पोषणयुक्त खाद्य सामग्रीका रुपमा दिने व्यवस्था गरिनेछ ।
- वर्थिङ सेन्टरको सेवालाई सुदृढीकरण गर्दै वर्थिङ सेन्टरमा SBA तालीम प्राप्त जनशक्तिबाट मात्र सेवा प्रवाह गराउने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- प्रत्येक वस्तीका घरधुरीलाई स्वास्थ्य केन्द्रबाट प्रसुति सेवा लिनको लीग जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने कार्यका साथै प्रत्येक वडालाई पूर्ण प्रसुती सेवा सुनिश्चित वडा घोषणा गर्ने नीति लिईनेछ ।
- नगर क्षेत्रमा विविध विषयहरूमा विशेषज्ञ सेवा सहितको स्वास्थ्य शिविर संचालन गरिनेछ ।
- नगरपालिकाका विभिन्न क्षेत्रमा स्वास्थ्य सम्वन्धी जनचेतका साथै योग सम्वन्धी कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- सुन्दरबजार नगरपालिकामा रहेको सुन्दरबजार अस्पताललाई विशेषज्ञ सहितको ५० (पचास) शैयाको अस्पतालमा स्तरोन्नती गर्न पहल गरिनेछ ।

७/११/०५४
नारायण पाण्डेय
अभिलेख

- सुन्दरबजार अस्पताल र नमुना सामुदायिक अस्पताललाई समायोजन गरी एकीकृत सेवा प्रवाह गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रभित्र आवश्यकता अनुसार शहरी स्वास्थ्य केन्द्र, गाउँघर क्लिनिक र खोप केन्द्रलाई विस्तार र व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।
- आयुर्वेद औषधालयबाट संचालित गाउँघर शहरी तथा नसर्ने रोग व्यवस्थापन कार्यक्रमलाई नियमित रुपमा संचालन गर्ने व्यस्था मिलाईनेछ ।
- जेष्ठ नागरिक, अप्राङ्गता भएकाहरुलाई निशुल्क स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- नगर क्षेत्रभित्र संचालन भएका निजी स्वास्थ्य क्लिनिकहरुलाई व्यवस्थित बनाउन अनुगमन समिति गठन गरी नियमन गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रभित्रका विद्यालयहरुमा आयुर्वेदिक उपचार तथा स्वास्थ्य शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

३. खानेपानी तथा सरसफाई:

- खानेपानी सुविधामा नगरवासीको पहुँच विस्तार साथै खानेपानी गुणस्तरमा समेत ध्यान दिईनेछ,
- डोकामा बोकेर खानेपानी उपयोग गर्ने अवस्थाको अन्त्य गरी एक घर एक धाराको व्यवस्था गरिनेछ । साथै आवश्यकता अनुसार लिफ्ट प्रविधिको समेत प्रयोग गरी खानेपानी उपलब्ध गराइने व्यवस्था गरिनेछ ।
- सरसफाई कार्यक्रमलाई खानेपानी आयोजनाको अभिन्न अङ्गको रुपमा सञ्चालन गरिनेछ । नगरक्षेत्रको सरसफाई कार्यलाई तीव्रता र निरन्तरता दिईनेछ ।
- निजी क्षेत्रमा सहकार्यमा फोहरमैलाको शुल्क संकलनलाई प्राथमिकता दिइने छ ।
- यस नगरपालिकाको फोहोरमैला व्यवस्थापनकालागि यातायातको पहुँच नपुगेको स्थानहरुमा फोहोर संकलन स्थलको निर्माण गरी फोहोर मैला व्यवस्थापन गर्ने कार्यक्रमलाई अगाडि बढाईनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रभित्रका सवै वडाहरुमा रहेको खानेपानीको मूल, खानेपानीको श्रोत र संचालित खानेपानी योजनाहरुको लगत संकलन गरी खानेपानीको प्रोफाइल तयारी गर्ने कार्यलाई अगाडि बढाईनेछ ।
- संचालित खानेपानीको नियमितताको लागि मर्मत सम्भार कार्यलाई प्राथमिकता दिने र यसका लागि खानेपानीको सुविधा पाईरहेका घरहरुबाट मासिक रकम संकलन गर्ने व्यवस्था मिलाई योजनागत रुपमा मर्मत संभार कोषमा टोकन मनी जम्मा गरिने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- घना वस्ती, बजार क्षेत्र र उच्च शहरीकरण हुदै गएका वडा र वस्तीहरुमा भविष्यमा हुनसक्ने खानेपानीको अभावलाई मध्यनजर गरी यस नगरपालिकाभित्र बृहत खानेपानी परियोजना संचालनका लागि संघीय सरकार र प्रदेश सरकार समक्ष अनुरोध गरिनेछ ।

४. संस्कृति प्रवर्द्धन :

- यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र बसोवास गर्ने प्रत्येक जात, जाति एवं समुदायहरुको प्राचिनकालदेखी चल्दै आएको ऐतिहासिक तथा पुरातात्विक, सम्पदा तथा भाषा, भेषभूषा, चाडपर्व जस्ता लाई संरक्षण एवं प्रवर्द्धन गर्दै लैजाने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- कला र संस्कृतिको संरक्षण र संवर्द्धनकालागी पुस्ता हस्तान्तरण कार्यक्रम संचालन गर्न गरिने कृयाकलापहरुमा आवश्यक सहयोग गरिनेछ ।

२०७३
नारायण पाण्डेय
नगर प्रशासकीय अधिकृत

- जाति, जनजाति लगाएतका समुदायहरुको सांस्कृतिक संरक्षण गर्न आवश्यकता अनुसार संग्राहालयहरुको निर्माणमा सहयोग वढाउदै लगिनेछ ।
- विभिन्न जाति, जनजाति तथा आदिवासी समुदायहरुको सांस्कृतिक पहिचान भल्कने नगरपालिकास्तरीय जनजाति एकीकृत संग्राहालय निर्माण प्रारम्भ गर्ने नीति लिईनेछ ।

५. लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण :

- यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालन गरिने प्रत्येक विकास निर्माण, श्रोत साधनको वितरण र अन्य क्रियाकलापहरुमा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको नीतिलाई प्रभावकारी रूपमा अवलम्बन गर्दै लगिनेछ ।
- महिला विरुद्ध विभिन्न किसिमका हिंसा र विभेदका विरुद्धमा महिला सशक्तिकरणका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । महिला हिंसा र विभेद मुक्त वस्तीको घोषण गर्दै वडा लाई नै महिला हिंसा र विभेद मुक्त वडा घोषणा गर्ने । आर्थिक वर्ष २०७६।७७ मा यस्तो कार्यक्रम नमुना कार्यक्रम को रूपमा नगरपालिकाको वडा नं. ११ का वस्तीहरुबाट प्रारम्भ गरिनेछ ।
- नगरपालिकामा नगरस्तरीय सुन्दर ईलम विकास केन्द्र स्थापना गरी विभिन्न विषयका सीपमूलक तालीम प्रदान गर्न विषय प्रशिक्षकहरुको सेवा करारमा लिई सीपमूलक तालीम दिन आवश्यक भौतिक सामग्रीहरु खरिद गरी स्थायी रूपमा व्यवस्थापन गरिनेछ । उक्त कार्यक्रमलाई ल्याण्डफिल प्रभावित क्षेत्रका वासिन्दालाई विशेष प्राथमिकता दिईनेछ ।
- महिला युवतीहरु राज्यका हरेक निकायमा पुग्नको लीग उनीहरुको प्रतिस्पर्धात्मक क्षमता बढाउने उदेश्यले लोक सेवा आयोगका तयारी कक्षाहरु संचालन गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्र रहेका एकल महिलाहरुको लगत संकलन गरी उनीहरुकै सहभागीतामा उनीहरुको लागि आवधिक कार्य योजना तयार गरी उनीहरुको सीप र क्षमता अभिवृद्धि गरी आयआर्जनका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- निर्माण गरिने भौतिक संरचनाहरुमा बालमैत्री डिजाईनको अवलम्बन गरी बालमैत्री संरचनाहरुको निर्माण गरिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेका होटल रेष्टुराहरुमा काम गर्ने वाल मजदुर र सडक वालवालिकाको लगत विवरण तयार गर्ने । विवरण तयार भै सकेपछि उनीहरुको सुरक्षा, शिक्षा, संरक्षण, सम्बर्धन र विकासका कार्यक्रमहरुको तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
- अपाङ्ग बालवालिकाहरुको लागि विशेष शिक्षा को संचालन गरी यस्ता विशेष कक्षाहरुको सुदृढीकरण गर्दै गुणस्तर मुक्त बनाउने ।
- दलित वर्गको परम्परागत सीप तथा दक्षताको आधुनिकीकरण तथा व्यवसायीकरण गर्ने ।

६. युवा, खेलकुद तथा मनोरञ्जन

- १६ वर्ष देखी २४ वर्ष उमेर समुहका युवाहरुको क्षमता तथा प्रतिभा विकास गर्ने उदेश्यले वडास्तरमा युवा क्लव गठन गर्ने, नगर स्तरमा युवा संजाल गठन गर्ने तथा नमुना युवा संसद अभ्यास गरिनेछ ।
- २५ देखी ४० वर्ष उमेर समुहको युवाहरुलाई लक्षित गरी उच्चमशीलता अभिमुखीकरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

१९.०८
नारायण पाण्डेय
स्थायी अधिकृत

- युवा युवतिहरूलाई रचनात्मक गतिविधिहरूमा सहभागी गराउने उद्देश्यका साथ उनीहरूलाई सकारात्मक सोच सम्वन्धमा अनुशिक्षण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- किसोरकिसोरिहरू लाई कुलत, लागु पदार्थ ओसारपसार, दुर्व्यसनी तथा एचआईभि एड्स जस्ता जोखिमहरूबाट टाढा राख्न जनचेतनामूलक प्रचार प्रसार कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । यस्तोमा फसिसकेकाहका लागि समाजमा पुनःस्थापना गर्न सम्वद्ध संस्थाहरु संग लागत सहभागिता गरि उपयुक्त कार्यक्रममा सहकार्य गरिनेछ ।
- युवा युवती र सबै उमेर समूहका व्यक्तिहरूका लागि मानसिक स्वास्थ्यको कार्यक्रमहरु सरकारी तथा गैरसरकारी सम्वद्ध निकायहरु संग साभेदारी गर्दै अगाडी वढाईनेछ ।
- सबै वडाहरूमा एक वडा एक खेल मैदान निर्माण गरिनेछ ।
- वैदेशिक रोजगारीमा गई ज्ञान र सीप सिकेर फर्केका युवायुवतीहरूको सीपलाई उच्चमसिलता तर्फ उन्मुख गर्ने नीति लिईनेछ ।
- वैदेशिक रोजगारीमा जान चाहने युवाहरूको लागि आवश्यक न्यूनतम ज्ञान, सीप र व्यवहारको तालीम प्रदान गर्नका लागि नगरपालिकाले साभेदारहरूसंग लागत सहभागितामा कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने ।

ग) पूर्वाधार विकास क्षेत्र :

सुन्दरबजार नगरपालिकाको आधुनिक एवं व्यवस्थित विकासका लागि २० बर्षे नगर गुरुयोजना निर्माण गरिनेछ र सो योजनाका आधारमा आ.व. ०७६/७७ देखी उक्त गुरुयोजनाले निर्दिष्ट गरेका कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ ।

१. सडक तथा पुल:

- यस नगरपालिका क्षेत्रभित्रका सडकहरूको व्यवस्थित निर्माण र सञ्चालनका लागि नगरपालिकाद्वारा विगतमा तयार पारिएको नगर सडक यातायात गुरुयोजनालाई अद्यावधिक गर्दै लगिनेछ ।
- यस नगरपालिकाका सम्पूर्ण क्षेत्र एवं स्थानहरूलाई सडक सञ्जालमा आवद्ध गराउने नगर रिडरोडको निर्माण र सडक सञ्जालको विस्तार गरिने एवं भैरहेका सडकहरूको स्तर उन्नती एवं कालोपत्रे गर्ने कार्यलाई प्राथमिकताका आधारमा क्रमिक रुपमा कार्यान्वयन गर्दै लैजाने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रभित्र आवश्यकताका आधारमा पक्की पुल र भोलुङ्गोपुलको निर्माण एवं विस्तारको कार्यलाई क्रमिक रुपमा कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ ।
- यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र सार्वजनिक यातायातलाई सहज र सुलभ बनाउन नगरबस संचालन गरिनेछ ।
- हाल नगरपालिका क्षेत्रभित्र तथा नगरपालिका भएर यातायात संचालनमा रहेको सडकहरूलाई स्तरोन्नती कार्यलाई विशेष प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गर्ने तथा सार्वजनिक यातायातको भाडादरलाई प्रभावकारी नियमन गर्ने नीति लिईने छ ।
- सडक योजनामा विनियोजन गरिएको रकम वाट कमिमा ८० प्रतिशत स्ट्रक्चरका महत्वपूर्ण कार्यहरु जस्ता (ग्राभेल, नालीनिर्माण, रिटेनीडग वाल, ग्याविन वाल, सोलिड, ह्यूम पाईपवाट पानी कसीडग, स्नान नाला, कजवे, कलभर्ट, मोड (घुम्तिमा) सुधार, सागुँरो स्थानमा सडक फराकिलो बनाउने र सेफटी पीलर वा वारहरु राख्ने लगायतमा मा खर्च गरि २० प्रतिशत अन्य आवश्यकीय सुधारजन्य क्रियाकलापहरु गरिनेछ ।
- नियमीत रुपमा संचालन भई रहेका र आकस्मिक रुपमा विप्री मर्मत संभार नगरि नहुने सडकहरूको मर्मत संभारका लागि एउटा मर्मत संभार कार्यविधि तयार गरिनेछ र सो को आधारमा सडकहरूको मर्मत संभारलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- आकस्मिक रुपमा सडक मर्मत संभार गर्ने कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन व्याक हो लोडर र ट्रिपरको अधिकतम परिचालन गर्ने ।

(Handwritten signature)

- नगरपालिका क्षेत्रभित्र व्यक्तिगत रुपमा वा समुदाय स्तरबाट सडकको नयाँ ट्याक निर्माण गर्नुपर्दा अनिवार्य रुपमा वडा समितिको सिफारिस सहीत नगरपालिकाबाट स्वीकृति लिनुपर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- सडक योजनाहरुका लागि न्यूनतम ५ लाख रकम भन्दा कम नहुने गरी बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
- निर्माण सुधार गरिने सडकहरुको लई गर्दा वातावरणीय पक्षलाई असर पुरयाउने नपुरयाउने कुरा प्राविधिकबाट अध्ययन गरी वातावरणीय पक्षलाई थप संरक्षण गर्दै लैजानु पर्ने देखिएमा विनियोजित बजेटको न्यूनतम ५ प्रतिशत रकम वातावरणीय पक्षका लागि खर्च गर्ने गरी लागत इष्टिमेट गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- सडकमा रकम विनियोजना गर्दा संभव भएसम्म प्रारम्भमै आवश्यक पर्न सक्ने जति रकम विनियोजन गरिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्र भित्र सडक निर्माण लगायत सवै खालका पूर्वाधारमा काम गर्न चाहने हेभि मेशिन सञ्चालन गर्ने व्यक्तिले नगरपालिकामा आफना कागजात सहीतको विवरण पेश गरी सूचीकृत गर्नुपर्ने । यस्तो सूचीकृत गर्दा न पा ले हेभि मेशिन सूची दर्ता शुल्क वापत वार्षिक रुपमा निश्चित शुल्क लिने व्यवस्था गर्नेछ ।
- पर्यटकीय गाउँ, पर्यटनको सम्भावना वोकैको स्थान र होम स्टे संचालन भएका र हुने सम्भावित ठाउँलाई सडक सञ्जालले जोड्न प्राथमिकता दिईनेछ ।

२. सिंचाई:

- यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका विभिन्न सिंचाई कुलोहरुको निर्माण एवं स्तरोन्नती गर्दै अगाडी बढ्ने नीति लिईनेछ ।
- सोलार पम्प प्रविधि जडान गरी सिंचाईलाई व्यवस्थित गर्दै अगाडी बढाउन आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- पाखो जग्गाहरुमा स्पीडकलर, थोपा सिंचाई जस्ता प्रविधिका कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- कृषि विकास कार्यक्रम वाट संचालन गरिएका साना सिंचाई कार्यक्रमलाई सोही अनुसार निरन्तरता प्रदान गरिनेछ ।
- धेरै लागतका ठूला सिंचाई र मझौला सिंचाई योजनाहरु संचालनको लागि प्रदेश सरकार र संघीय सरकारसंग अनुरोध गरिनेछ ।

३. भवन तथा शहरी विकास:

- भवन तथा शहरी विकासकालागि एकीकृत बस्ती विकासको संभावनाको अध्ययन गरी प्राप्त प्रतिवेदनको आधारमा प्राथमिकता साथ एकीकृत बस्तीहरुको निर्माण र विकास गर्दै लगिनेछ ।
- भवन तथा शहरी विकासकालागी बस्ती विकास, शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धी आधारभूत मापदण्ड, २०७२ लाई कडाईका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको को प्रत्येक वडा कार्यालयको नजिको स्थानमा सभा सम्मेलन गोष्ठी बैठकहरु सहज रुपमा गर्न मिल्ने गरी एक एक वटा बहुउदेशिय भवन बनाउने नीति लिईनेछ । हाल वडा कार्यालयहरुको भवन नजिक यस्ता भवन बनी सकेको अवस्था भएमा त्यस्ता भवनमा थप सेवा सुविधाको विस्तार गरिने छ र नवनेका स्थानहरुमा बनाउन जोड दिईने छ ।
- सामुदायिक भवनहरुको निर्माणमा एकरुपता नभएको र आफनो ईच्छामा बनाईदाँ लामो समय सम्म भवन अधुरो रहने, धेरै लागत रकम लाग्ने, उपयोग कम-स्रोत साधन बढि खर्च हुने र नगरपालिकामा रकम मागको अत्यधिक चाप दवाव पर्ने हुदाँ सामुदायिक भवनको एक रुपता कायम गर्न नगरपालिकाले सामुदायिक भवनको उपयुक्त डिजाईन बनाउने र सोही डिजाईन अनुसारको सामुदायिक भवन निर्माणलाई मात्र सहयोग गर्दै जाने नीति लिईनेछ ।

(Handwritten signature)

- नेपाल सरकार वाट तर्जुमा भएका भवन निर्माण सम्बन्धी ऐन, नियम, मापदण्ड निर्देशिकाहरूलाई न पा भित्र वन्ने सबै खालका भवनहरूमा कडाईका साथ लागू गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको क्षेत्रभित्र पशु वधशाला भवन निर्माणको लागि उपयुक्त स्थानमा जग्गा छनौटको लागि अध्ययन कार्य अगाडि वढाउने ।

४. उर्जा/जलविद्युत:

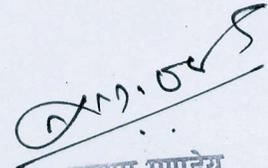
- यस नगरपालिकाका विद्युत विस्तार हुन बाँकी बस्तीहरूमा विद्युत विस्तारको कार्यलाई अगाडि बढाईनेछ ।
- थ्रिफेज विद्युत विस्तार नभएका वस्तीहरूमा आवश्यकता अनुसार थ्रिफेज विद्युत लाइनको विस्तार एवं स्तरोन्नती गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- हाल सञ्चालनमा रहेका विद्युतलाईनबाट प्रसारण भैरहेको विद्युतको गुणस्तर बढाउन विशेष पहल गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको सबै वडाहरू अर्न्तगत विद्युत नपुगेका गाउँ/वस्ती/टोल/घरहरूको वडाहरू मार्फत लगत विवरण संकलन गरी नगरपालिकावाट एउटा अभिलेख तयार गरिने छ । उक्त अभिलेख अनुसार विद्युत नपुगेका गाउँ/वस्ती/टोल/घरहरूमा विद्युत सेवा विस्तार गर्नेकार्यलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।
- काठको पोलहरूलाई क्रमशः फलामका पोलले विस्थापन गरिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रभित्र लघुजलविद्युतको लागि सम्भावनाको अध्ययन कार्य गरिने । अध्ययन वाट सम्भावित देखिएमा नगरपालिका र स्थानीय वासिन्दाहरूको संयुक्त शेयरमा लगानी गरी विद्युत निर्माण गर्न जोड दिईने ।

५. बैकल्पिक उर्जा:

- नगरपालिकाको मुख्य बजार क्षेत्र रहेको शहरी वडाहरूमा सौर्य सडक वत्तिका वत्तिको मर्मत संभारको लागि बजेट व्यवस्था गरी नियमित बनाईनेछ ।

६. सञ्चार:

- यस नगरपालिकाका सबै बस्तीहरूमा वस्तीको माग बमोजिम तारयुक्त टेलिफोनको व्यवस्था गर्न र सबै वडा कार्यालय लगाएत सरकारी निकायहरूमा इन्टरनेटको सहज पहुन पुर्याउन सो अनुसारको व्यवस्थाका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- वडाहरूलाई सूचनाप्रविधि मैत्री बनाउन सबै वडाहरूमा इन्टरनेट सुविधा पुरयाउने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- व्यक्तिगत घटना दर्ता अनलाईन मार्फत गर्नका लागि वडा सचिवहरूलाई नगरपालिकावाट तालीम प्रदान गने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- मोवाईल सम्पर्क हुन नसक्ने वडा वस्तीहरूलाई मोवाईल सम्पर्क हुन सक्ने गरी टावर निर्माण गर्न सम्बन्धित निकाय संग समन्वय गर्ने ।
- स्थानीय सामुदायिक एफ एम र स्थानीय स्तरवाट निस्कने पत्रपत्रिकाहरूलाई प्रोत्साहित गर्दै जाने नीति लिईनेछ ।
- नगरपालिकाको वेभसाईट र फेसबुक मार्फत नगरपालिकाको सूचना, गतिविधि र समाचारहरूलाई नियमित बनाईनेछ ।

 नारायण पाण्डेय
 प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

घ) वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन :

१. वन तथा भू- संरक्षण :

- यस नगरपालिका भित्र रहेका सामुदायिक वनको संरक्षण सम्वर्द्धन लागि एकीकृत योजना बनाई स्थानीय स्तरमानै वन उपभोक्ता समिति निर्माण गरी जिम्मा दिइनेछ । खालि भएका सरकारी तथा सार्वजनिक जग्गाहरुमा विभिन्न जाति तथा प्रजातिका बोट विरुवाहरु रोप्न र हरित शहर र हरित नगरपालिका बनाउनका लागि एक घर दुई विरुवा भन्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । साथै गठन भएका वन उपभोक्ता समितिहरुबाट उत्कृष्ट वन उपभोक्ता समितिलाई हरेक वर्ष पुरस्कृत गर्ने नीति लिइनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रको सवै वडाहरुमा रहेका सार्वजनिक , सरकारी, ऐलानी पर्ती जग्गाहरुको नापी कार्यालयबाट विवरण तयार गराई सार्वजनिक सरकारी जग्गाको अभिलेख पुस्तिका तयार गरिनेछ ।
- सार्वजनिक सरकारी जग्गाहरुको संरक्षण गरी तीनको उत्पादन र उपयोगको योजना बनाइनेछ ।
- सार्वजनिक जग्गाहरुमा अनधिकृत रुपमा बनाईएका घर टहराहरुलाई भत्काउन लगाई यस्ता जग्गाहरुको संरक्षण गरिनेछ ।
- खेतीयोग्य जग्गा भित्र वस्ती विकासको कार्यलाई नियन्त्रण गर्न वस्ती विकास र प्लटिड कार्यलाई नेपाल सरकारको नीति अनुसार अगाडि वढाउने ।

२. जलाधार संरक्षण :

- यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र बाह्रै महिना पानी चल्ने नदी खोला तथा अन्य जलाधार स्रोतहरुको पहिचान संरक्षण गरी जलाधार क्षेत्रमा हुने भुक्षय तथा वातावरण प्रदुषणलाई न्यूनीकरण गर्न वायो इन्जिनियरिड सहितको जलाधार संरक्षण गरी ठूला/साना जलाधार क्षेत्रको संरक्षण संवर्द्धन गरिनेछ ।

३. फोहोरमैला व्यवस्थापन :

- नगरपालिका क्षेत्रभित्रका घरबाट निष्केको फोहोरलाई उत्पादन स्थलमै वर्गिकरण गरी कुहिने फोहोरलाई कम्पोष्ट मल बनाई उपयोग गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- नगरपालिकाबाट संचालित फोहोरमैला व्यवस्थापन केन्द्रमा वातावरणीय प्रभाव मुल्याडकन गर्दै असर न्यूनीकरण गर्ने उपायहरुलाई अगाडी बढाईनेछ ।
- फोहोरमैला व्यवस्थापन क्षेत्रमा वृक्षारोपण गरी वातावरण मैत्री पार्क निर्माण गर्ने कार्यलाई अगाडि बढाईनेछ ।

४. जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण :

- यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र वर्षातका कारण वा खोलानालाहरुको निरन्तर कटानबाट क्षति हुन सक्ने वस्तीहरु, खेतियोग्य भूमीहरु र वन जंगलहरुलाई समेत संरक्षण गर्नकालागी उक्त संभावित क्षेत्रहरुको पहिचान गरी आवश्यकता अनुसार तटबन्ध निर्माण र वायोइन्जिनियरीड कार्यक्रमलाई व्यवस्थित गरी भूक्षय न्यूनीकरण गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

०४१/०५४
नारायण पाण्डेय
मुख प्रशासकीय अधिकृत

५. विपद व्यवस्थापन :

- नगरपालिका क्षेत्रभित्र मानवीय एवं प्राकृतिक कारणले हुने विपदको जोखिम न्यूनीकरण गर्न पूजिगत बजेटको कम्तिमा एक प्रतिशत रकमको व्यवस्था सहित एक विपद व्यवस्थापन कोष स्थापना गर्न पहल गरिने र खासगरी गर्मि एवं वर्षा मौसममा आउनसक्ने विपदको न्यूनीकरणको लागि जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने र त्यस्ता प्राकृतिक प्रकोपबाट बच्नकोलागी स्थानीय जनताहरुको संलग्नतामा विभिन्न प्राकृतिक प्रकोप न्यूनीकरण कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

ड) सुशासन तथा संस्थागत विकास :

१. मानव संसाधन विकास :

- यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेका युवा जनशक्तिहरुको सीप एवं दक्षता विकासका लागि सीपमुलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- यस नगरपालिका, वडा कार्यालय र अन्य विषयगत कार्यालयहरुमा कार्यरत कर्मचारीहरुको दक्षता अभिवृद्धिका लागि आवश्यकता अनुसारको क्षमता विकास तालीमको व्यवस्था गर्दै लगिनेछ ।

२. संस्थागत क्षमता विकास :

- नगरपालिका र वडा कार्यालयबाट गरिने दैनिक कार्यहरुलाई सहज, सरल र प्रभावकारी बनाउन वडाको लागि आवश्यक न्यूनतम जनशक्तिको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरु र कर्मचारीहरुको क्षमता अभिवृद्धिको लागि क्षमता विकास योजना तयार गरिनेछ ।
- योजना कार्यान्वयन गर्नको लागि गठीत उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरुको क्षमता विकासका लागि अभिमुखिकरण तालीम संचालन गरिनेछ ।
- नगरपालिका र वडा कार्यालयहरुबाट प्रदान गरिने सेवाको लागि कार्यालयको अग्रभागमा नागरिक वडापत्र (citizen charter) राख्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नगर सभा र नगरकार्यपालिकाका सवै निर्णयहरु निर्णय भएको ७ दिन भित्र नगरपालिकाको वेबसाईट माफत नगरवासीहरुमा जानकारी गराइनेछ ।
- नगरपालिकाबाट संस्थागत तथा व्यक्तिगत रुपमा प्रदान गरिने आर्थिक सहायताको लागि आर्थिक सहायता कार्यविधि तर्जुमा गरि सो को व्यवस्था वमोजिम प्रदान गरिनेछ ।
- नगरकार्यपालिकाको कार्यालयबाट सम्पादन गर्ने कार्यहरुमा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली लागू गर्ने ।
- नगरकार्यपालिकाको कार्यालयमा एउटा गुनासो पुस्तिका राखिनेछ र गुनासो पुस्तिका माफत आएका गुनासा र सुभावहरुलाई उपयुक्त तरिकाबाट सम्बोधन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नगरकार्यपालिकाले आफ्नो मासिक आय र व्ययको विवरण आफ्नो वेबसाईट माफत सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नगरपालिकाले प्रत्येक चौमासिकमा तोकिएको स्थानमा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । सार्वजनिक सुनुवाईमा नगरवासीबाट आएका गुनासा, सुभावहरुलाई उच्चतम प्राथमिकता प्रदान गरी आफ्नो कार्यसम्पादनलाई सुधार गरि प्रभावकारी बनाउदै लगिनेछ ।
- नगरपालिकाले सम्पादन गरेका कार्यहरुको वारेमा जनताहरुलाई सूचीत गर्नका लागि चौमासिक वुलेटिन प्रकाशन गरिनेछ ।

२१.०५.१८
नारायण पाण्डेय
नगरपालिका अध्यक्ष

३. सेवा प्रवाह :

- यस नगरपालिका, नगरपालिकाबाट प्रवाह गरिने सेवालाई निश्चित मापदण्ड तयार गरी सो मापदण्डका आधारमा सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी छिटो, छरितो, चुस्त, दुरुस्त एवं पारदर्शी रूपमा प्रवाह गर्ने नीति अख्तियार गरिनेछ ।
- नगरपालिकामा आएका सबै मुद्दाहरूलाई छिटो र छरितो छिनोफानो हुने व्यवस्था मिलाइनेछ । साथै न्यायीक समितिलाई थप चुस्त बनाउन भौतिक तथा मानवीय स्रोतको व्यवस्था गरिने छ ।
- नगरपालिकाको प्रत्येक वडामा मेलमिलाप केन्द्र स्थापना गरी सामान्य खालको भै भगडालाई बस्ती तथा वडा स्तरबाटै मेलमिलाप हुने वातावरण तय गरिने छ ।

च) वित्तीय व्यवस्थापन र सुशासन :

१. राजश्व परिचालन :

- यस नगरपालिकाको आर्थिक उन्नतिका लागि राजश्वका नयाँ स्रोतहरूको खोजी गरी नगरपालिकाको राजश्व अभिवृद्धि गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

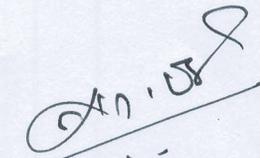
२. वित्तीय अनुशासन र आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली :

- यस नगरपालिका, नगरपालिका मातहतका विषयगत शाखाहरूमा वित्तीय अनुशासन र आन्तरिक नियन्त्रण कायम राख्न सो संग सम्बन्धित कानून र सुशासनको मुलभूत मान्यतालाई कडाईका साथ अवलम्बन गरिने नीति लिईनेछ ।

छ) लक्षित क्षेत्र :

- यस नगरपालिका क्षेत्रभित्रका सबै लक्षित वर्ग जस्तै महिला, बालबालिका, आदिवासी जनजाति, जेष्ठ नगरिक, अपाङ्ग, युवा, दलित, पिछडावर्ग, मुस्लिम, अल्पसंख्यक, विपन्न जातजाति एवं अन्य वर्गको उत्थानका लागि एक लक्षित वर्ग विशेष कोषको स्थापना गर्न पहल गरिनेछ ।
- यस नगरपालिका क्षेत्रभित्रका लक्षित वर्गहरूको सरकारी निकाय, गैरसरकारी निकायहरूबाट प्रदान गरिने सेवा सुविधाहरूमा पहुँच अभिवृद्धि गर्न, विकास निर्माणका क्रियाकलापहरूमा सहभागिता सुनिश्चित गर्न र प्राप्त प्रतिफलको न्यायोचित वितरण हुने व्यवस्था गर्न आवश्यक प्रवन्ध गरिनेछ ।

अव म यस सम्मानित सभा समक्ष सुन्दरबजार नगरपालिकाको आगामी आ.व. ०७६/०७७ का लागि आम्दानी तथा खर्चको अनुमानित विवरण बजेट प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु ।

नारायण पाण्डेय
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सुन्दरबजार नगरपालिका, सुन्दरबजार, लमजुङ

आ ब २०७६।७७ का लागि चालु तथा पूँजीगत खर्चको विनियोजन

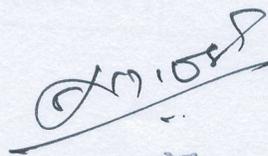
क्र.स	विवरण	चालु बजेट	पूँजीगत बजेट	जम्मा
१	संघीय वित्तीय समानीकरण अनुदान	०	१०६८०००००	१०६८०००००
२	प्रदेश समानीकरण अनुदान	०	१२३४६०००	१२३४६०००
३	संघीय राजस्व बॉण्डफाँड	७०००००००	२५०००००	७२५०००००
४	प्रदेश राजस्व बॉण्डफाँड	२००००००	१९७५०००	३९७५०००
६	अ ल्या		१४००००००	१४००००००
५	आन्तरीक आय	५००००००	४००००००	९००००००
७	प्रदेश सरकार समपुरक अनुदान	०	५००००००	५००००००
८	अन्य मालपोत रजिष्ट्रेशन कृषि, पशु लगायत	१०००००००	०	१०००००००
९	सडक बोर्ड	०	३५०००००	३५०००००
१०	प्रधानमन्त्री स्वरोजगार कार्यक्रम	२००००००	३००००००	५००००००
११	सामाजिक सुरक्षा	७५००००००	०	७५००००००
१२	संघीय सरकार शशर्त अनुदान	२२६००००००	०	२२६००००००
	जम्मा	३९०००००००	१५३१२१०००	५४३१२१०००

नारायण पाण्डेय
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

नगरपालिकास्तरीय योजना तथा कार्यक्रमहरु

	आयोजनाको नाम	प्रस्तावित बजेट रु	कैफियत
१	कृषि तथा पशु विकास कार्यक्रम	१५००००००	
२	पर्यटन	२२०००००	
३	घरेलु तथा स्वरोजगार	१००००००	
४	भवन	१७५०००००	
५	सहकारी	१०००००	
६	शिक्षा	४००००००	
७	राजस्व सुधार कार्यक्रम	१०००००	
८	खेलकुद	१००००००	
९	स्वास्थ्य	२००००००	
१०	खानेपानी सरसफाइ	५००००००	
११	कला संस्कृति	३०००००	
१२	लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण	२००००००	
१३	लागत सहभागितामा आधारित नगर पूर्वाधार	५००००००	
१४	अन्य पूर्वाधार योजना	१२००००००	
१५	मर्मत सम्भार योजना	३००००००	
१६	वातावरण तथा विपद् ब्यवस्थापन	११०००००	
१७	संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र क्षमता विकास	१,०००,०००	
१८	वडागत योजना सञ्चालन	६०५,००,०००	
१९	साना पूर्वाधार योजना	४४,००,०००	
२०	फर्निचर खरिद	१,००,००,०००	
२१	अन्य	३४२,९०,०००	
	कूल जम्मा	१४९,६२,९०,०००	

 नारायण पाण्डेय
 प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

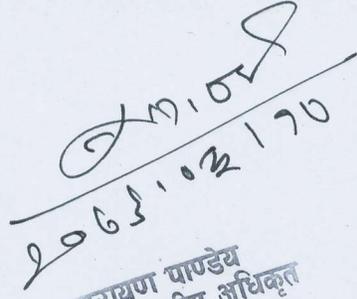
सुन्दरबजार नगरपालिका, सुन्दरबजार, लमजुङ

क्र.स	शीर्षक	आ.व २०७४/०७५ को यथार्थ	आ.व २०७५/०७६ को संशोधित	आ.व २०७६/०७७ को अनुमान
	आय			
क	राजस्व			
१	आन्तरिक राजस्व			
२	संघीय राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकम	६७२७९७४	७००००००.	९००००००
३	प्रदेश राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकम		५८९२००००.	७२५०००००
४	अ ल्या		३२२७८२१	३९७५०००
५	अन्य आय	४७५२००	७२०००००	१४००००००
ख	अन्तर सरकारी वित्तिय हस्तान्तरण	८६१६१००९		१०००००००
१	नेपाल सरकारबाट प्राप्त			
२	प्रदेश सरकारबाट प्राप्त	३३४७१३०५४	३१५००००००	३३२८०००००
३	अन्तर स्थानीय तहबाट प्राप्त		११७३१०००	१२३४६०००
ग	जनसहभागिता			०
२	श्रम तथा बस्तु सहभागिता			
घ	विविध कार्यक्रम			
	कुल जम्मा	४२०८७४०६३	८८०९९०००	८८५०००००
	व्यय		४९११७७८२१	५४३१२१०००
१	चालु खर्च			
२	पूजिगत खर्च	२८००३०६१२	६८८०००००	७५५०००००
३	सशर्त अनुदान	८०१९७८००	१२२६७७८२१	१५३१२१०००
	जम्मा		२८५७०००००	२२६००००००
४	विविध कार्यक्रम। मौज्जात			४५४६२१०००
	कुल जम्मा	६०२४५६५१	१४००००००	८८५०००००
		४२०८७४०६३	४९११७७८२१	५४३१२१०००

(Handwritten signature)

माथि प्रस्तुत गरिएको बजेटको कार्यान्वयनबाट यस नगरपालिकाले विकास र समृद्धि प्राप्त गरी नगरवासीहरूको मुहारमा सुख ल्याउन सक्नेछ भन्ने विश्वास लिएको छु । सम्पूर्ण नगरवासीहरूले यो बजेटलाई कार्यान्वयन गर्न सहयोग गर्नुहुनेछ भन्ने समेत आशा लिएको छु ।

धन्यवाद ।

2063.02.170

नारायण पाण्डेय
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत